

حریت فکریه

ممالك عثمانیه ایچون سنه لکی ۴۰ آلتی آلتی ۲۵ غروشد
ممالك اجنبیه ۱۲ ۷ فرانقد

آبونه شراعتی :

عمل اداره سی : باب عالی جاده سنده
یکی عثمانی مطبعه و کتبخانه سی

ذات سامی ء صدارت پناهی

تستر نسواندن ارککار نصل

متضرر اولیورل ؟

(یکین نسخہ دن مابعد)

نزاهت و ظرافت نہ محرمیت

حیات بدو بہ دن طو تیکر ، مدینتک الہ عالی و مشعشع طبقا تہ قدر ہب واضح و بسیط بر حقیقہ مطلع اولورسکر : ارککار آنجق قادیئلرلہ حال اجتماعیدہ بولونڈقہ درکہ کسب نزاهت و ظرافت ایلہ مشلردر . اصول معاشرت ، آداب و اطوار قادیئلرلہ مناسبات اجتماعیدہ بولونڈقہ انجملیر ، تراشیدہ ، مرغوب بر شکلہ کیر . نسوانک طبعاً ضعیف و ظریف اولملری رجالہ تمایل محسباتلہ برابر مجبوری بر نزاکت حسی اویاندریر ، قادیئلی موقع حرمتہ چققار ، مجادلات و تعرضات شدیدہ فوقدہ طوتار .. بوکون اوروبانک بالعموم اقوامندہ ہرنہ شکل و صورتدہ اولورسہ اولسون نسوانہ درین بر حرمت پروردہ ایدیلر .. ارکک ہر زمان موقعی قادیسنہ ترک ایدر ، آراہیہ اولا قادین صوکرہ ارکک بیئرہ اوکدہ قادین آرقدہ ارکک پرور . نسوانہ ہرہانکی صنف اجتماعیہ منسوب اولورسہ اولسون کمال تراکتلہ خطاب اولونور .. خلاصہ قادیئلر ہر زمان ارککلرک فوقدہ بر موقع طوتاتلر . ہرکسبجہ معلوم اولان بو مثالری تکثیر ایتجہ کجک .. ذاتاً بو مثالری سردوایتانیدن مقصدمن آئیدہ کی مدعاہنری انباتدر . عجبا بو ظرافتکلر ، قادیئلغہ بو فرط حرمت و رعایتک اسباب و فوائدی ، بر ہیئت اجتماعیدہ تاثیراتی ہدن عبارتدر ؟ بو ظرافتکلر اسبابی بالادہ سرد ایشمک . نسوان ایلہ تماسدہ بولونان ہر ارکک ، نہ قدر تربیہ سز و چاہل اولورسہ اولسون ینہ نفسندہ قادیئلغہ قارشى نازکانہ حرکت ایتک

بنام علیہ دامہ لافرنج مبتالاری یالکر تظاہرات جلدیہ و خارجیہ اظہار ایتسہلر نہ ایسہ بولنردن بر قسمی عواقب افرنجیہ دن نابس ، پارالیزی ژہ نزال و بر جوق دماغ خستہ لقاری ایلہ معلول اولہرق کلیبورلر کہ عصبی قغوشلری میزی ہان اکثریت اوزرہ بولنلر اشغال ایدیور . ایستایقده بولنلر خارجدہ ، ہسلہ بو زوالیلرک حالت بر ملالنی ، چکدکاری اضطراری مشاہدہ ایتک عالہلرک سفیلانہ اسرار اوقاتی و الحاصل بشریتہ یوکتدکاری بار عظیمی کورمک ...

علم وفک مملکتتمزدہ نقصانیتی ، خستہلق ، مرض نہ دیمکدر دوقورہ مراجعت ، تدای ایتدیرمکی ہیچ بیلیمورز . بیلنلریمزده تعقیباتدہ بولنیمورلر . ظاہری بر علامت کورمینجہ کورہمینجہ علل و امراضلہ آلودہ جلیز ، سقط ، معلول اولاد بتشدیریبورلر بو متردی بچارملردہ آقوله انہماک ایدرک بونک تجربیاتدہ انضمام ایدیور ، ارقق بو نسلدن خیر بکلتہ جک ! .. ہیہات انتظام ، سعی ، دوام ، تعقیب غایہلری اورتہ دن سیلنور ، تبدلک ، سفالت ہر دلرل تردیات یوز کورستور . علم ، فن ، یکیلک ، ترقی طبیعتیلہ ، قانون طبیعتہ امتثالاً سقوط ایدیور .

بی ال زیادہ دوشوندیرن و تترمتن بو مرض مہلکک درجہ وسعی اسلامار و با خصوص کیزلی و قاراکلکی مناسبتدہ بولنان اسلام قادیئلرک ارسندہ کیتدیکہ آرمیمی در . مملکتتمزدہ فرنگی ، ورم ، ایصتمہ تقیص ، ایدمادیکہ ، اوکنہ کچیلمدیکہ ، شو سہ پای اضمحلالی ییقمق قابل اولمادیکہ ہیچ ... ہیچ برنی اولماز . نہ معارف ، نہ یول ، نہ شمدنور ، نہ بالون ایلرولہ میز والا بر آن اول بولنرک تدای چارہلرینہ باقالمی ز . جدی ، ناموسکار اللرلہ تدای یولنی جدأ تعقیب ایدرک سرائی تحدید ، ملتہنزی قورناملی ز . فرنگیکدن وقایہ قولای ، یقاندقدن صوکرہ سرائتک اوکی آلمق ممکن وعواقب افرنجیہہ کرتار اولماق ہمان قابل ...

۱۷ ، شباط - ۳۲۹ کلخالہ : دوقور

خلوصی بہجت

برسہ بویہ بر معاملہ بی روا کورہ بیلور؟ حتی عجبا
ہانکیسی بک اوغلنک او مہود مسہترکہ و ملوت
مخلوق برتہ قارشی بوقبانی ارتکاب ایدیر؟ ارککلر مزده
علی الاکثر مشہود اولان خشونت طبع، شدت لسان،
حدت مزاج ہب حیات اجتماعیہ مزده قادین نقصان لغدن
ایلری کلورمی؟ حیات اجتماعیہ و اخلاق ملیہ مرک بوتون
بونواقضہ آنجق قادینلری لایق اولدق لری موقعہ اعداد
ایلہ دواساز اولہ یلہ جکمز ایسہ مسرودات آنفہ ایلہ
مرتبہ نبوتہ واصل اولشدن ظنندہ یز .

حیات صبیہ و عالم بردہ محرمیت

تسٹرک زده کی شکل غریب و نامعقولی ایلہ حیات
اجتماعیہ و ملیہ مزده کوریان وجدان سوز محرومیتلرک
اکمہملرندن بری ده: حیات حسبیہ و عالمیہ بیک فقدانیدر.
بز اواعتقادہ یز کہ حقیقت نہ قدر آجی اولورسہ اولسون
سویہ غلی، استعمالی مشکل و فقط مؤثر بردوا کی متبادیاً
سردوبیان اولونمایدیر. اوت زده مع الاسف حیات حسبیہ،
vie sentimentale و حیات عالمیہ vie familiale
بوسبوتون مفقود دکلسده ہر حالہ انکشاف اقمہش،
ملل متدندہ کی درجہ عال العالمہ چقمہ مہشدر. حیات
حسبیہ نک مابہ القوامی ارککلرله قادینک متبادی و اجتماعی
تماسیدر. قادینلرله ارککلر یکدیگرندن آری ایکی عالم،
یکدیگرینک مجہولی ایکی جهان نامکشف کی یشادجہ،
ظرافت و نزاکت ہر آن متیقظ بولمادجہ، ایکی جنسک
حساسیتی دایما بر امتحان و تجربہ یکپرمدجہ حسیات بک
زور یوکسلر، مادیاندن آنجق فوق العادہ بر تحصیل،
بک آریمزہ نصیب اولان بر استعداد ایلہ آریہ بیلیر.
یوقسہ عامہ، قبالتی، صرف کندی جنسہ عائد اولان
اطواری بر دلو ترک ایدہ من. حس رقت نشوونما بولہ ماز.
حال بوکہ آلام و اکدار بشر تخفف ایچون بویہ بر حیات
حسبیہ محتاجدر. حیات روزمرہ نک الماری، کدورتلری،
محرومیتلری ہب اولدلو از جهان حسیدہ بر درجہ یہ قدر

مجبوریتی حس ایدر. بوجبوریت ایلہ درکہ قبالتی زائل
اولور. حاضر بولونہ جنی مجلسدہ بوطقیرمہ مق، آداب
و نزاکتہ مخاف حرکتدہ بولونماقی ایچون جبر نفس
ایدر... طبیعت اصلہ سنی ستر و اخفایہ منہمک اولور.
حال و حرکتی ظریف بر کسوم و نقاہ پورونور. حال بوکہ
برازکک حیاتدہ یالککز والدہ و ہمیشہ سہیلہ، یالککز
زوجہ سہیلہ تماسدہ بولونمہ محکوم اولورسہ ایش برعکسدر.
او، والدہ سنہ، ہمیشہ سنہ و اہلندن بر مدت صکرہ دہ
زوجہ سنہ قارشی - تعبیر جائز ایسہ - ہیچ بر مجبوریت
نازکانہ یہ تابع قالمز قبالتی ستر و اخفایہ لزوم کورمن.
اک غلیظ تعبیراتی استعمالدن بیلہ توقی ایلہ من. نیچون
توقی ایلہ سون؟ اونک طبیعت اصلہ سنی ضبط ایدہ جک،
اوکا حال و طورندہ ظرافت تلقین ایدہ جک نہ کی بر
مجبوریت وارد؟ بوسوزلرمدن بز ارککلرک نزا کتہ من
برسور و قبا، آداب و معاشرتدن بی خبر مخلوقار اولدہ منی
ادعا اتمک ایستہ دیکم آکلاشیلماسون.. خبر، بز یالککز
ارککلک قادینہ قارشی موقعی تحلیل ایدیوروز. بز
یکدیگر مزہ، یعنی ارککلدن ارککہ فضلہ، حتی لزومندن
فضلہ اثر نزاکت ابراز ایلہ رز. فقط قادینلر مزہ قارشی
بویہ بر مجبوریت طویلاماز.. حتی بویہ بر تعلیم و تربیہ
کورمہ یز کہ بوجبوریتی طویالم.

ایچمزدن ہانکیمز براجنی مجلسہ کیردیکمز زمان
نفس زده بر نوع راحت منلق حس اتمہ یز؟ ہانکیمز،
او مجلسدہ قادینلرہ قارشی اضافی لازمکن آثار نزاکتی
بحق ایفا ایدرز؟ او مجبوریتلرمن ہب حیات اجتماعیہ دہ
قادینلرک موقعی بیلمدیکمز زدن، او، تسٹر حقدنہ کی
یاکلش و سقیم اعتبارلرمدن ایلری کلورمی؟ بو نقصان
ساقمہیلہ دکیدرکہ ہمان جہلہ من فرانسزلرک (tact) [*]
دبدکلری بر نوع غیرطبیعی ظرافت و ایغہ لکدن محرومن؟
سو قاعدہ کوردیکی مستورہ برخانہ حرف اندازانی مباح
کورن چاقینلر یزدن عجبا ہانکیسی اجنبی قادینلرندن
[*] نزاکت کلہ سہیلہ ترجمہ ایدیورسہ مدہ معنای بالطمیع
دہا شہولی و ایغہ در.

زمان لائے عالمیہ شتاب ایدہ جک بردہ پیرخانہ لہ ،
میخانہ لہ ، قہو خانہ لہ هجوم ایدیورلر . یواش یواش
ابتلائی کٹول باشلاور ، کٹولک طبعی یارانی اولان
بلاہت ، محض ، ارادہ سزلک ، سرسملک ، ضعف عمومی
آثاری دہ باش کوسرتیور . تروت وصحت کوندن کونہ
ہبا اولیور ، سونویور . عالمیہ ، وطنہ ، ملتہ ، ملیتہ
قارشی اولان حس وظیفہ زائل اولویور . داء الکٹولہ
مثلا اولانلر ایشہ یاراماز ، قیریق وکھنہ مش ، پاسلانمش
برر ماکنہ حالتہ کلیور . کندیلرندن نہ عالمی لری ، نہ
وطن ، نہ ملت هیچ برفاہدہ کورہ میور . کورہ جکی ،
کورہ بیلہ جکی نہ قدر ادعا اولونسہ یاکلشدہر ، جعلی وصنی
برادعادر .

بویلہ بالارک کرک زوجہ لری ، کرک چوچق لری
ایچون نہ فائدہ سی اولہ بیلیر ؟ بویلہ اعضا لردن متشکل
برہیت اجتماعیہ ناصل تعالی وترقی ایدہ بیلیر ؟
عالمی سندن اوزاقلاشان برارک ایچون کٹول ایلہ
برابر ذوقیرستلک ، سفافتہ طبعی برطوزاقدہر .
سفافتہ برابر اسراف ، امراض زہرویہ وبولر قدر
منفور دہا برطاقم اعتیادات سقیمہ واذواق غیر طبعیہ
کلیر .. ارککی قہار وزبونکش پنجمی آلتندہ آزر ،
سوروکلر ..

بردہ حیات حسبیہ وعالمیہ ونک فقدانی کنج لری
تأہلندن اورکودبر . دہا طوع غریبی حیات عالمیہ ونک
عدم موجودتی کنج لردہ تآہل میانی تنقیص ایدر .
عالمیہ حیانتندہ بوکونکی ہیچلک ، قورقونج یوقسراق
اولماسہ امینمک یک چوق کنج لرمز ، تآہلہ خواہشکر
اولورلردی . حیانتدہ دہا بویوک براترمثانت کوسرتلرلدی .
کندیلرندہ حس فداکاری دہا قوتلہ تنمو ایدردی .

ایشتہ ارککلردہ کوریلن بوتون بو فوجیع والنساک
اجتماعی جریجملہر ، بالادہ سرد ایتدی کمز کونا کون
نوافص ہب تستر مسئلہ سنک یاکلش آکلاشلش ، حیات

زائل اولور . حیات حسبیہ ذاتا حیات عالمیہ ویہیہ ہما ہما
مربوط کیدر .

برارک فردای تآہلندہ آنجق کندی زوجہ سی
کورمک محکوم ، آنجق طار محیطندہ کی نسوان
ایلہ تماشہ مجبور قالیور . او طار محیط بر مدت صوکرہ
روحی تضییقہ ، کندیسنی بحق اشغال ایدہ مہمک باشلاور .
روابط عالمیہ او قدر ضعیف ، او درجہ جو روکدرکہ
ایلک فرصتہ وقت کچیرمک ایچون قہو خانہ لہ ، خارچہ
شتاب ایدیور . حیانتک برایکی ساعتی بیلہ عالمی سندن
دریغ ایلہ یور . عجبا ایچون ؟ بونک مشولتی ارککلرہ
دکل صرف حیات اجتماعیہ مزک شمدیہیہ قدر سرد
ایتدی کمز نوافصہ ناڈدر . او ، کندیسنی اشغال ایدہ جک ،
وقتی کچیرہ جک برجاس آرامق مجبوریتندہر . آوندہ ،
عالمی سندن بوکا موفق اولہ مایجہ خارچہ مراجعت ایدہ .
جکدر . ہب عینی سیاری کورمک ، ہب عینی سوزلری
سویلہ مہمک ، یکسفق رعمیر کچیرمک نہایت انسانی اوصا .
ندیرر . ایشتہ او اوصانج کلنجہ عالمی حیات یوزولمہ باشلار .
حیات حسبیہ وعالمیہ ونک بوشکلندن ، بو نوافصندن
متولد مضر تلری ہیئت اجتماعیہ مزہ این ضریات مؤلمہ فی
ایضاح ویانہ بیلہ حاجت یوقدر فکرنندہر . حیات حسبیہ
وعالمیہ ونک فقدانی یالکیز ارککلرہ دکل نسوان واطفالہ دہ
حتی نسوان اطفالہ رجالدن زیادہ ضرر لری بادی اولویور .
فقط بز یالکیز ارککلرک دوچار اولد قلری فلاکت
ومصیبتلری تدقیق ایدہ جک مزی سویلہ مش ایدک . اوچنجی
فصل مزی تشکیل ایدہ جک اولان نوافص ہیئت اجتماعیہ مزک
الک عالمی و قطعی تدابیرہ احتیاج کوسرتن جریجملہر لری ،
المناک ، محرق جریجملہر لری تشریح ایدہ جکدر .

کٹول سفافتہ انرہماک

آوندہ روحی ، دماغی اشغال ایدہ جک برشیئہ
تصادف ایدہ مہمکین ارککلر اقشام ایشلری ترک ایتدی کمز

نہ اولورسہ اولسون بانا معاونتہ پورجلی سکرز . فقط
ایستردم کہ بودفہ اولسون بانا براز خیرخواہ اولاسیکر .
پوتائل کیفیدن دولای ارہ لری شکر رنگ اولان انا واوغاک
ہفتہ لردن بری تکرر ایدن فاوارینک صوگ سفحہ سی بولدی . . .
رقیق یک والدہ سندن آریلقدن صوگرا بزری بولمایہ
کیندی . بزری کیمدی ؟ بزری اصنافدن بر آقمدی . فقط ذکا
وشیطنتی ایستندہ برچوق فیرلداقر چورمسنی بیلوردی .
دیگر بریلہ مشترکا ایک علقہ ہر مغازہ ادارہ ایدیورلردی .
ہرکک یوز غروشہ صانامادینی برمنای ، او ، چوق کرہ
بشوق غروشہ کال سہولتہ صاناک بولنی بولوردی . تحصیل
یک ناقصدی ؛ ذکاستہ منضم اولان کورکوسی اونک مہرولار
چورمسنہ یک یازدم ایدیوردی . ایش بیلدیکی ایچین چوق
بازہ قازانیوردی . ٹولی ایدی . چوجقلمی واردی ؟
فقط یک اوغولوندہ ، غلطہ دہ ، شیشیلہ دہ ، قاضی کوشیندہ ،
مودادہ . بوغاز ایچیندہ ، مہری کوشیندہ ، آذرلردہ متعدد
وعناصر مختلفہ منسوب مترسلیردہ واردی . بولنری ناصل
ادارہ ایدیوردی ؟ اوراسنی بزری دن باشقا کیسہ بیلزدی .
حقق برشی وارسہ اودہ ہیستی حسن ادارہ ابتدکی در . اونک
ہفتہ دہ بردفہ بیلہ خانہ سندنہ یا مادی زما نلری اولوردی .
فقط بوندن نہ حرمی نہ چوجقلمی مشکی دکلاردی . دوستلری
اونا چوق دفعہ سومسز صفتلر اضافہ وتوجیہ ایدیورلردی .
بزری بولنرک ہیستہ قہقہ ایلہ جواب ویریوردی . ذیلہ بیلرکی
بزری الک عملی بر فیلسوف الک ای بی بر ایکورین ایدی . فقط
تحاصلک نقصان یوزوندن اویتنر توکننر فلسفہ سیستملرینہ
واقف دہ کیدلی . اولنرک اسملرینی بیلہ ایشیندہ مشدی .
بزری جہالتیلہ برابر مہتقدہ دکیل ایدی . ایشہ یالکنر بوقطہ دہ
ہم حاللردن آریلیوردی او ، یالکنر برحقیق بیلوردی .
دوغقم ، ایی باشماق و ٹولک . . . بولنرلر ماعدا بوتون
مدعیات ونظریات اونک نظرندہ ہپ پوش شیلردی . اونلر
آتجق قیل و شخصی تعقیلرہ آڑقابیلنر انسانلرک خیلاق لری ایدی .
— دینلر ، مذہبلر ایلہ فضلہ اوغراشاق ، دیبوردی .
ایتنسز انسانلرک کاریدر . الک ای عبادت انسانک کندی ایشی در .
الک بوتولک اخلاق دہ ایشکذارلقدرد . انسانک ایشی اولقدن صوگرا
فنانی یامایہ ، فنا شیلر دوشونگہ ذاتا وقت بولماز . ملکندن
سیاستلہ اشغال ابتلاسی قالدیرمق ایچین سترسیرلہ ، ایشیزلرہ
ایش بولائی در . ملککتمز قوت تاراجق معارف و نافعہ
نظارتلریدر . عملی ذکاسیلہ بوتون بولنری کشف ایشدی ؛
— تجارتدہ ، علاوہ ایدیوردی ، الدائق برڈکا اثری
الدائق بریلاہت نشانہ سیدر . ابداللر ، غیلر ، ایش بیلینلر
دانما ارباب ذکالک خرچکذارلدرلر . اولہ اولسہیدی علم ایلہ
جہالک ، فعالیتلہ عطالتک ، ذکاوتلہ بلاہتک بربردن نہ فرقی

اجتماعیہ مزدہ یا کاش تاقی وتطبیق ابدش اولسندن
ایلری کلبور .

بوکاچارہ سازاولمق ، بوحقیقتلری عریان برصورندہ
انظار عمومیہ وضع ایلہمک کروہ چہلہ ومتعصینک
عقیم ہجوملرینہ ، طفلانہ اقترالرینہ رغما شہراہ حقیقتدہ
ایلرونک ، بوزوالی ہیئت اجتماعیہ بی بوکاستمک ، فکرآ
روحاً ، حساً ادواق حیاتدن نصیبہ دار ایتک ہردوشون
دماغ ، حب وطن وملتہ ضربان ایدن ہرقلب ، بشریت
مضطربہ مواجہہ سندنہ ایکلہ بن ہرروح ایچون برفریضہ در .

دانش ریی

[دو قنور اسعد]

ارکک قینا کجہ سی

اولجہ تقرر ایدودہ اسباب مانعہ تأثیریلہ موقع فعلہ قونا بایان
دوکونک یوم اجرائی قطعاً تعین ایدیلدی . بو ، والدہ ایلہ
اوزون بر مناقشہ دن صوگرا آتجاق قابل اولابیلدی . والدہ
اساساً اوغلک پوتائلندن نمون اولمادیکی ایچین دوکونک اجرائی
ہیچ ایستہ بیوردی . فکرنی آجیقہ سبیلوردی .

— پوتائل ، دیبوردی ، قطعاً ہم رضا وموافقہ خارجندہ
اولدینی ایچین اونی ترویج ایتک ، بوایستدہ سانابول بول یازدم ایتک
کوکلہ یاجمک برایش دہ کیدلر . ہرشیئ ناصل کندنک یادیلہ ک
آک طرفی دہ اولجہ ہجر . سانا وبرہ جکم بارہ یک محدود
اولاجق در . اوطوردیفمز شو ایسہ بدرکدن میراند . اورادہ
ایستہ دیکک کیی تصرف ایدہ بیلر سک . دوکونک یاپ ، قینا کجہ سی
یاپ ، بالووبر ، قرہ کوز اویات . . . رفیق یک جواب بروردی .
— ذاتا بانا آتاقی وظیفہ سنی نہ زمان بخنر ایضا ایتدیکرک

شمدی دوکونک دہ نمون اولدوسیکر . بن بولون دہکیل
دوغدوغم کوندن اعتباراً اوکوز اولدوغمی بیلورم . سزک
وساطتک لہ تامل ایتدیکدن دولای یک نمون . چونک سزک
بولاجکیز قیز نہایت سزک کی برشی اولاجقدی . مقداری